

کارنامه

بررسی تطبیقی و مقررات ناظر بر فرآیند و مشاوره شغلی

رضا شریعت

فوق لیسانس مدیریت اجرایی

چکیده

از جمله وظایف و تعهدات حکومت، اهتمام به اشتغال و رفع موانع آن در کشور می باشد، بر این اساس دولتها موظف به ایجاد و اعمال فرآیند کار یابی شده اند. راهنمایی و مشاوره شغلی برای جویندگان کار، کارآفرینان مراکز خدمات اشتغال (PES) و کارفرمایان (بعنوان مشتریان اصلی مراکز خدمات اشتغال) ابزار اصلی فرآیند کار یابی می باشد و می بایستی با رعایت اصول و فنون حرفه ای توسط کار شناسان علاقمند و مجرب اجرا گردد. با نگرش سیستمی به فرآیند کار یابی (راهنمایی و مشاوره شغلی) توجه به زیر ساختارها و عوامل موثر بر آن اجتناب ناپذیر می باشد، از جمله این عوامل، نقش قوانین و مقررات ناظر بر کار یابی و مشاوره شغلی است.

در این مقاله تلاش شده است تا با بررسی مجموعه قوانین و مقررات موضوعه کشور و نیز مقابله نامه ها و توصیه نامه های سازمان بین المللی کار (ILO) به عنوان مجموعه تجارب جهانی، ابعاد مختلف راهنمایی و مشاوره شغلی تبیین گردد. سازمان بین المللی کار (ILO) سرانجام با توجه به مجموعه قوانین و مقررات موجود و ارزیابی آثار آنها بر فرآیند کار یابی، پیشنهادهایی ارائه می شود. امید آنکه با تکمیل مجموعه مقررات مورد نیاز و اجرای صحیح آنها و نیز الحاق به مقابله نامه های مرتبط، شرایط استقرار موثر راهنمایی و مشاوره شغلی در کشورمان مهیا گردد.

مقدمه :

خدمات اشتغال در ایران

۱) نقش خدمات اشتغال در بازار کار

خدمات اشتغال عمومی (PES) به عنوان یکی از نهادهای حیاتی و ضروری دولت مدرن به حساب می آید. یکی از اقدامات اولیه (ILO) بعد از تشکیل در سال ۱۹۱۹، تشویق

آورند. این امر مالا منجر به تلاش بیشتر نیروی کار و افزایش بهره وری و مسوولیت پذیری می گردد.

وظیفه دیگر مراکز کار یابی، پیدا کردن شغل مناسب برای شاغلان جویای شغل بهتر است. پیدا کردن شغل برای افرادی که از شغل خود رضایت کافی ندارند، سبب افزایش میزان

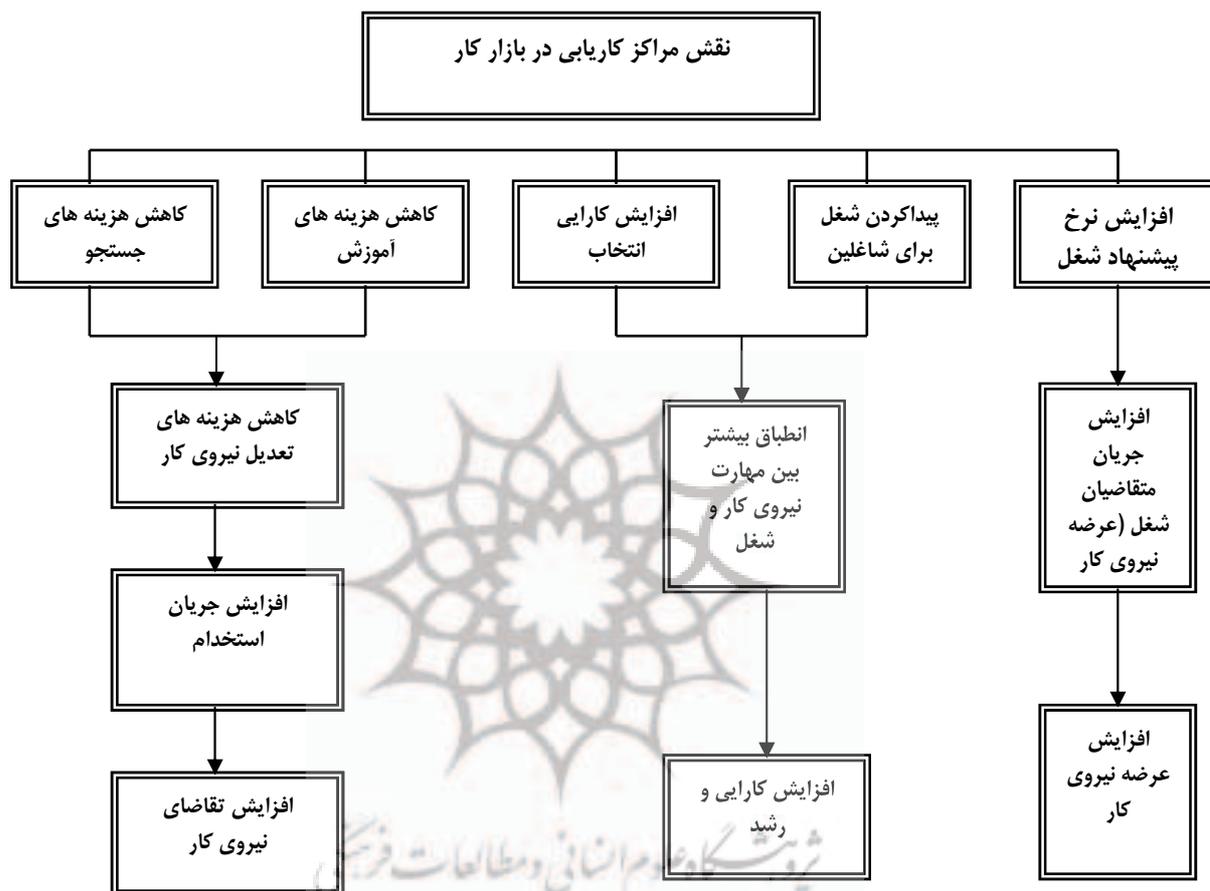
اعضا و دولتهای عضو به ایجاد چنین نهاد هایی در کشورها بوده است. راهنمایی و مشاوره شغلی یکی از وظایف اصلی و حساس مراکز کار یابی می باشد که موجب می گردد جویندگان کار، از بازار کار و مهارتهای مورد نیاز کاری خود و استانداردهای آن، شناخت کافی بدست

انطباق شغل و مهارت و کاهش نرخ ترک شغل و انعطاف پذیری بازار کار و نهایتاً کاهش هزینه های تعدیل نیروی کار می شود.

نقش مراکز کاریابی در نمودار زیر مشخص شده است:

سازماندهی و در همین دوره زمانی اداره کل مشاغل و کاریاب در تهران، تبریز، مشهد و اصفهان تشکیل گردید. فعالیت این ادارات تا سال ۱۳۴۸ به ۲۲ شهر کشور گسترش یافت. در پنجمین کنفرانس ملی کار در سال

تصویب شورای عالی کار خواهد رسید، از وزارت کار و امور اجتماعی برای کار معین تحصیل پروانه کنند، شخصی که بدون پروانه به حرفه کاریابی مبادرت کند و یا مقررات مندرج را رعایت نکند به پرداخت پنج هزار تا پنجاه هزار

۲) پیشینه خدمات اشتغال در کشور
با توجه به نقش برجسته خدمات اشتغال در توسعه سیاستهای فعال بازار کار از طریق جمع آوری آمار اطلاعات عرضه و تقاضا و نیز راهنمایی و مشاوره شغلی که منجر به اشتغال می گردد، وزارت کار طی سالهای ۱۳۳۳ فقط اقدام به ثبت نام از متقاضیان و جوابگویی به آنها می نمود و عملاً فاقد ساختار سازمانی مرتبط با خدمات اشتغال بود. طی سالهای ۱۳۳۴ الی ۱۳۴۱ با تشکیل اداره کاریابی در ستاد وزارتخانه و تاسیس دو اداره کاریابی در تهران، موضوع خدمات اشتغال

۱۳۵۲ مقرر گردید که مراکز کاریابی در کلبه مناطق صنعتی و شهرستانهای با بیش از ۲۵ هزار نفر جمعیت تاسیس گردد. (این مراکز دارای شخصیت حقوقی مستقل از اداره کار بودند).
در ماده ۶۵ قانون کار مصوب ۱۳۳۷، وزارت کار مجاز به نظارت بر عملکرد بنگاه های کاریابی خصوصی بوده و مکلف به توسعه تدریجی مراکز کاریابی دولتی مجانی شده است. همچنین بر اساس ماده واحده مصوب ۱۳۵۰، (اشخاصی می توانند به حرفه کاریابی اشتغال ورزند که طبق آیین نامه ای که به

ریال جزای نقدی محکوم می شود). لذا در قانون کار سابق و اصلاحات بعدی به جز مورد فوق الذکر و مواد ۲ (قانون کارآموزی) و ۱۰ (اشتغال اتباع بیگانه) بحثی راجع به خدمات اشتغال و کاریابی نداشته ایم.
با پیروزی انقلاب اسلامی، متأسفانه اغلب مراکز کاریابی منحل و یا تبدیل به اداره کار شدند و استقلال مراکز خدمات اشتغال منتفی گردید.
شرایط اقتصادی و اجتماعی سالهای آغازین انقلاب اسلامی نیز موجب گردید عمده و وظیفه وزارت کار و امور اجتماعی حول محور روابط

فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت ابتکار داشته باشد .

۴- رعایت آزادی انتخاب شغل، و عدم اجبار افراد به کاری معین و جلوگیری از بهره کشی از کار دیگری .

۷- استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر به نسبت احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور نقش راهنمایی و مشاوره شغلی ((برای تامین استقلال اقتصادی و ریشه کن کردن فقر و محدودیت و برآوردن نیازهای ایشان در جریان رشد، با حفظ آزادی او)) عبارتند از :

۱۸- هدایت نیروی کار به سوی مشاغل غیر مزد بگیری از جمله خود اشتغالی و کار آفرینی
۱۹- هدایت نیروی کار به سمت بهره مندی از تسهیلات تعاونی و سایر تسهیلات مالی برای تهیه وسایل کار به منظور خود اشتغالی و کار آفرینی.

۱۰- مشاوره های تخصصی به شاغلین به منظور تنظیم ساعاتی از روز برای امور خود سازی معنوی، سیاسی و ... و همچنین مشاوره های روانشناسی صنعتی برای کاستن از بحران و بیماریهای کار از جمله استرس و ... با هدف حفظ سلامت روانی نیروی کار

۱۱- راهنمایی نیروی کار به مقررات و قوانین کار که موجب احقاق حقوق آنها شده و از استثمار و بهره کشی جلوگیری نماید.

۱۲- راهنمایی نیروی کار به سمت ارتقای دانش و مهارت بویژه علوم و فنون مورد نیاز بازار کار .

■ استقلال افراد نسبت به شغل خود و مالکیت کسب و کار در ماده ۴۶ قانون اساسی به شرح زیر آمده شده است: ((هرکس مالک کسب و کار مشروع خویش است و هیچکس نمی تواند به عنوان مالکیت نسبت به کسب و کار خود، امکان کسب و کار را از دیگران سلب کند)).

۱۳-۱- در دنیای پر رقابت امروز و در شرایط انفجار اطلاعات و توسعه ارتباطات، فراگیری بقا و حضور در بازار بسیار دشوار است. مشاورین شغلی می توانند با راهنمایی نیروی کار به سوی مراجع ذیربط و افزایش توان

۳-۱- گزینش، تصمیم گیری و انطباق تمایلات فرد با مشاغل موجود مجاز (فرآیند اشتغال)

۴-۱- مشاوره به افراد در احراز مشاغل در شرایط مساوی و پرهیز از تبعیض

■ با توجه به نیاز دایمی به اشتغال در سراسر دوران هر فرد به منظور پاسخگویی به اصول استقلال و تامین اقتصادی، اصل ۲۹، دولت را مکلف به ارائه خدمات و حمایت های مالی برای همه افراد به منظور برخورداری از تامین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، از کار افتادگی، بی سرپرستی، درماندگی، حوادث و سوانح و نیاز به خدمات بهداشتی و درمان و مراقبت های پزشکی به صورت بیمه و غیره نموده است .

نقش راهنمایی و مشاوره شغلی در احقاق چنین حقی برای همگان عبارتند از:

۵-۱- راهنمایی ذینفعان از حقوق مصرح در قانون و مقررات از جمله بیمه بیکاری، حوادث و سوانح و ...

۶-۱- راهنمایی و ارشاد به منظور آموزش و آمادگی برای دوران بازنشستگی، بی سرپرستی
۷-۱- مشاوره شغلی برای یافتن شغل جدید در زمان بیکاری از طریق آموزشهای تکمیلی و مهارت مورد نیاز

■ اصل ۴۳ قانون اساسی، در بندهای ۲، ۳، ۴ و ۷ چنین آمده است:

۲- ((تامین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه های خاصی منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کار فرمای بزرگ مطلق در آورد.

۳- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی با فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و شرکت

کار و رسیدگی به مشکلات واحدهای اقتصادی صرف گردد و عملاً تا شروع برنامه اول توسعه (۱۳۶۸) واحدهای خدمات اشتغال در حاشیه قرار گرفتند، لذا موضوع راهنمایی و مشاوره شغلی نیز بالتبع منتفی و کمرنگ شد.

الف) جایگاه خدمات اشتغال (راهنمایی و مشاوره شغلی) در مجموعه قوانین کشور

قوانین و مقررات علاوه بر نقشهای حقوقی و اجرایی، موجب شفافیت وظایف و تعیین حدود و نفوذ فعالیتها می شوند . همچنین در مجموعه قوانین، اهمیت مسایل با رعایت اولویت در قوانین اصلی (مادر) درج شده اند، مثلاً قانون اساسی به عنوان منشور وفاق ملی به امهات مسایل کشور توجه کرده و قوانین کار و امور اجتماعی نیز مسایل تخصصی حوزه مربوط را پوشش داده اند . در این بخش، ابتدا موضوع مقاله را در قانون اساسی و در ادامه در قانون بررسی می نماییم .

۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (با اصلاحات سال ۱۳۶۸)

■ قانون اساسی شغل را حق هر فرد و آزاد در انتخاب آن و نیز امکان اشتغال برای همگان در شرایط مساوی را وظیفه دولت قلمداد کرده است . اصل ۲۸ قانون اساسی به صراحت بیان می دارد : (هرکس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند، دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید). برای اعمال اصل ۲۸، عمده نقش راهنمایی و مشاوره شغلی به قرار زیر است:

۱-۱- راهنمایی و شناسایی تمایلات، علایق و استعداد افراد در انتخاب شغل

۱-۲- راهنمایی مجموعه مشاغل مجاز موجود (عدم تنافی با اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران)

رقابتی ایشان و بهره مندی از امکانات، توان حیات کسب و کار افراد را ارتقا دهند.

● جمع بندی جایگاه خدمات اشتغال (راهنمایی و مشاوره شغلی) در قانون اساسی . از مطالعه اجمالی ۴ ماده اشاره شده قانون اساسی (۲۸، ۲۹، ۴۲ و ۴۶) و نقشهای راهنمایی مشاوره شغلی (۱۳ مورد) چنین درمی یابیم که حکومت وظیفه دارد از طریق نهادهای دولتی (مراکز خدمات اشتغال و ادارات کار) و یا غیر دولتی (دفاتر مشاوره شغلی و کار یابی غیر دولتی) به این امور اقدام نماید.

۲- قانون کار

با عنایت به تکلیف دولت در اجرای وظایف اجتماعی و اقتصادی در حوزه اشتغال و کار یابی که در اصول مصرح قانون اساسی به آنها اشاره شد، قانون کار نیز بعنوان قانون مرتبط با حوزه روابط کار و اشتغال به این مهم پرداخته است. قانون کار مصوب ۱۳۳۷ (با اصلاحات) در سالهای آغازین انقلاب اسلامی اجرا می گردید تا اسفند ۱۳۶۸ که قانون کار ج.ا. ایران توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب گردید، لذا در این بخش مفادی از هر دو قانون قبل و بعد از انقلاب اسلامی بررسی می شوند.

۲-۱- قانون کار مصوب ۱۳۳۷/۱۲/۲۶ (و اصلاحات بعدی)

در قانون کار پیش از انقلاب که شامل چهارده فصل بوده است، فصل مستقلی برای مسایل آموزش و اشتغال نداشته ایم، تنها در مواد ۲، ۱۰ و ۶۵ به مواردی اشاره شده که در مقدمه مقاله توضیح داده شد.

چنانچه از مفاد این قوانین بر می آید، موضوع سو استفاده از حرفه کار یاب قبل از انقلاب نیز شیوع داشته و موضوع راهنمایی و مشاوره شغلی نیز در اشکال ساده آن مطرح بوده است.

لازم به توضیح است قبلا ۲ نوع قانون کار صنعتی و کشاورزی به صورت مستقل وجود داشته است.

۲-۲- قانون کار جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام)

از ۱۲ فصل قانون کار فعلی، یک فصل به صورت مستقل (فصل پنجم: آموزش و اشتغال) در طی سه مبحث (کارآموزی، اشتغال و اشتغال اتباع بیگانه) به این مهم پرداخته است.

از میان ۲۲ ماده فصل پنجم، فقط ماده ۱۱۹ تحت عنوان مبحث دوم ((اشتغال)) به شرح زیر می باشد: (وزارت کار و امور اجتماعی موظف است نسبت به ایجاد مراکز خدمات اشتغال در سراسر کشور اقدام نماید. مراکز خدمات مذکور موظفند تا ضمن شناسایی زمینه های ایجاد کار و برنامه ریزی برای فرصت های اشتغال، نسبت به ثبت نام و معرفی بیکاران به مراکز کارآموزی (در صورت نیاز به آموزش) و یا معرفی به مراکز تولیدی، صنعتی، کشاورزی و خدمات اقدام نمایند.)

در ذیل این ماده قانونی، ۳ تبصره در خصوص حمایت از معلولین و برنامه ریزی و تسهیلات خاص ایشان آورده شده است که به دلیل تفکیک وظایف، توسط سازمان بهزیستی کشور و سایر ارگانهای ذیربط از جمله کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی و پیگیری می شود که امید است در قالب وزارت رفاه و تامین اجتماعی سازماندهی مجدد گردد.

متاسفانه ماده ۱۱۹ قانون کار ج.ا. ایران به عنوان تنها ماده مرتبط با خدمات اشتغال فاقد هر گونه آیین نامه اجرایی و دستورالعمل می باشد. از این ماده قانونی می توان موارد زیر را جز وظایف راهنمایی و مشاوره شغلی تلقی نمود:

۱- ۲- ۲- ضرورت حضور در سراسر کشور، در هر مرکز خدمات اشتغال و دفتر مشاوره شغلی و کار یابی غیر دولتی حداقل یک کارشناس راهنمایی و مشاوره شغلی فعال باشند. ۲- ۲- ۲- وزارت کار و امور اجتماعی همچنان که موظف به ایجاد مراکز خدمات

اشتغال در سراسر کشور شده است. موظف به سازماندهی و برنامه ریزی راهنمایی و مشاوره شغلی می باشد.

۳- ۲- ۲- از میان دو وظیفه مطرح در ماده ۱۱۹ مراکز خدمات اشتغال یعنی ثبت نام از جویندگان کار و معرفی بیکاران به مراکز کارآموزی (در صورت نیاز به آموزش)، ضرورت تعامل و ارتباط مستمر و توأمان مراکز خدمات اشتغال و مراکز فنی و حرفه ای مشخص می شود. حداقل در بخش سیاستگذاری و برنامه ریزی و نظارت و آگرایی این مراکز کاملا روشن است و ضرورت دارد همچون سالهای آغازین انقلاب اسلامی سازمان آموزش فنی و نیروی انسانی تشکیل گردد.

۴- ۲- ۲- به منظور شناسایی زمینه های ایجاد کار و معرفی بیکاران واجد مهارت به مراکز تولیدی، صنعتی، کشاورزی و خدمات، ضرورت شناخت طرف تقاضای هر یک از این بخشها توسط کارشناسان متخصص در کنار راهنمایی و مشاوره شغلی الزامی می باشد.

در مبحث اول فصل پنجم قانون کار با عنوان کارآموز و مراکز کارآموزی (مواد ۱۰۷ الی ۱۱۸) نیز در صورتیکه هنرجو (کارآموز) قبلا توسط مراکز خدمات اشتغال و یا دفاتر مشاوره شغلی و کار یابی غیر دولتی راهنمایی و مشاوره شغلی نشده باشد ضروری است قبل از انتخاب رشته مهارتی مورد بررسی و آزمون های لازم قرار گیرد و با در نظر گرفتن شرایط فردی و اوضاع اقتصادی اجتماعی، نسبت به آموزش وی مبادرت گردد که البته این موضوع هم به دلیل غفلت و محدودیت های موجود، به شکل مناسبی اقدام نمی شود.

متاسفانه به دلیل عدم اطلاع رسانی مناسب، حتی تقویم سالانه مراکز آموزش فنی و حرفه ای دولتی و همچنین مراکز آموزش فنی و حرفه ای غیر دولتی در اختیار مراکز خدمات اشتغال و کار یابیهای غیر دولتی قرار نمی گیرد.

۳- ۲- آیین نامه تاسیس و اداره دفاتر مشاوره شغلی و کار یابیهای غیر دولتی.

راهبردی اشتغال و اداره کل اشتغال اتباع خارجی از دیگر بخشهای معاونت برنامه ریزی و سیاستگذاری اشتغال می باشند. همچنین با توجه به موضوع ماده ۵۳ قانون برنامه سوم توسعه مبنی بر اعزام نیروی کار مازاد به خارج از کشور، اداره کل توسعه اشتغال در خارج از کشور نیز در حوزه معاونت هماهنگی و امور بین الملل شکل گرفته است.

● جمع بندی جایگاه خدمات اشتغال (راهنمایی و مشاوره شغلی) در قانون کار. از مطالعه اجمالی قوانین کار مصوب سالهای ۱۳۳۷ و ۱۳۶۹ چنین مستفاد می گردد که تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، واحدهای اشتغال به صورت مستقل از ادارت کار و در گستره ای محدود فعالیت می کردند.

موضوع توسعه مراکز خدمات اشتغال بر اساس ماده ۱۱۹ قانون کار فعل نیز به دلیل فقدان آیین نامه اجرایی و زیرساختهای لازم در مراحل ابتدایی می باشد و عملاً مشاوره شغلی انجام نمی شود. تفکیک سیاستگذاری ها و برنامه ریزی های مراکز خدمات اشتغال و مراکز آموزش فنی و حرفه ای نیز از دیگر علل ناکارآمدی فرآیند کاریابی می باشد.

در سالیان گذشته مشاوره کارفرمایان، فاقد جایگاه بوده است که امید می رود با تشکیل اداره ای تحت این نام در وزارت کار و امور اجتماعی به این مهم توجه بشود.

۳- مجموعه قوانین و مقررات برنامه توسعه، بودجه و ...

به منظور جستجوی موضوع خدمات اشتغال (راهنمایی و مشاوره شغلی) در مجموعه قوانین (به غیر از قانون اساسی و قانون کار) به مواد متعددی برخورد می کنیم که به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم با موضوع مرتبط می باشند. از جمله این مقررات عبارتند از:

۱- آیین نامه اجرای طرح اشتغال فارغ التحصیلان بیکار (مصوب شورای انقلاب ۱۳۵۸)

هدف اشتغال سریع، انقلابی و ضربتی و در نهایت سادگی وقایع از هر گونه کاغذ بازی و

مدرک تحصیلی لیسانس در یکی از رشته های علوم اقتصادی، مدیریت، حقوق، علوم تربیتی، روانشناسی، مشاوره و راهنمایی، جامعه شناسی و خدمات اجتماعی باشند.

۳-۲-۳- از جمله وظایف کاریابی ها عبارتند از:

- مشاوره و راهنمایی شغلی جویندگان کار و کارفرمایان و جویندگان کار در خارج از کشور.

- معرفی جویندگان کار به مراکز آموزش فنی و حرفه ای و بکارگماری کارجویان به واحدهای پذیرنده در بخش های مختلف اقتصادی اعم از مزدبگیری و غیر مزدبگیری.

۴-۲-۳- تشویق و معرفی کاریابی نمونه بر اساس عواملی همچون:

- رعایت اصل تطبیق عرضه و تقاضای نیروی کار به لحاظ انضباط، تخصص، مهارت.

۵-۲-۳- آرایه کمکهای مالی بلاعوض برای کمک و تجهیز کاریابی ها براساس عملکرد آنها از طریق وزارت کار و اموراجتماعی.

۳-۲-۳- نظر به الزام توسعه دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی غیر دولتی و کمبود تجربه در مدیریت و نظارت بر این مراکز، موضوع اصلاح آیین نامه اجرایی قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار مجدداً در دستور کار دولت می باشد.

۴-۲-۳- اصلاح ساختار سازمانی وزارت کار و امور اجتماعی

در سال ۱۳۸۱ معاونت اشتغال به معاونت برنامه ریزی و سیاست گذاری اشتغال تغییر نام و مأموریت یافت و اداره کل خدمات اشتغال نیز به اداره کل هدایت نیروی کار با ۷ اداره (اداره نظارت بر امور کاریابیهای غیر دولتی - اداره تدوین فرهنگ ملی مشاغل، اداره هماهنگی و نظارت بر مراکز خدمات اشتغال - اداره بررسی، هدایت و مشاوره شغلی کارفرمایان - اداره هماهنگی آموزش و اشتغال - اداره امور اشتغال فارغ التحصیلان - اداره بررسی اطلاعات بازار کار) تغییر وضعیت داده است.

دفتر اشتغال زنان، اداره کل آمار نیروی انسانی و خدمات ماشینی، دفتر سیاستگذاری

۱-۳-۲- بر اساس ماده واحده مصوب مجلس سنا (۱۳۵۰/۲/۲۴)، شورایی عالی کار در تاریخ ۷۷/۱۲/۲۲، آیین نامه تاسیس دفاتر مشاوره شغلی و حرفه ای و کاریابی غیر دولتی به منظور فعالیت این دفاتر در بخشهای مختلف اقتصادی اعم از مزد بگیری و غیر مزدبگیری و همچنین کاریابی نیروی کار مازاد داخلی برای اعزام به خارج از کشور را تصویب نمود.

اهم نکات مرتبط با راهنمایی و مشاوره شغلی مندرج در این آیین نامه به شرح زیر می باشند: ۱-۳-۲- استخدام حداقل یک نفر کارشناس زن برای آرایه خدمات به زنان جوینده کار.

۲-۳-۱- مصاحبه با ایشان به منظور شناسایی استعدادها و تواناییهای جویندگان کار و تطبیق با فرصتهای شغلی اعلام شده از سوی کارفرمایان.

۳-۱-۳- راهنمایی متقاضیان فاقد مهارت با توجه به نیاز بازار کار به مرکز آموزشی فنی و حرفه ای.

۴-۱-۳-۲- راهنمایی متقاضیان به سوی تشکیل تعاونی، خود اشتغالی و سایر امکانات و تسهیلات اشتغالزا در کشور.

۵-۳-۱- حفظ اطلاعات محرمانه متقاضیان.

۶-۳-۱- انطباق فرصتهای شغلی خارج از کشور با متقاضیان اعزام.

۲-۳-۲- هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۰ بنابر پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی و به استناد تبصره ۴ ماده واحد قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار (مصوب ۱۳۸۰) این آیین نامه را تصویب نمود.

اهم موارد مرتبط با راهنمایی و مشاوره شغلی مندرج در آیین نامه عبارتند از:

۱-۲-۳- استخدام حداقل یک نفر کارشناس زن برای آرایه خدمات کاریابی به زنان.

۲-۳-۲- اشخاص حقیقی متقاضی ایجاد دفاتر کاریابی بایستی دارای حداقل

روابط فارغ التحصیلان دانشگاهی در مراکز گسترش خدمات تولیدی و عمران و زیر نظر استانداران بوده است.

در این طرح ضرورت راهنمایی مشاوره شغلی ویژه فارغ التحصیلان دانشگاهی را تأکید می نماید.

۲-۳ در مجموعه مستندات و پیوست قانون اول برنامه توسعه (۷۳-۱۳۶۸) در بخش آموزش و پرورش عمومی بند ۸-۴ (برنامه آموزش راهنمایی تحصیلی) موارد زیر درج شده بود:

- توجه به امر مشاوره و راهنمایی تحصیلی و بهره گیری از کارشناسان متخصص در این زمینه

- تهیه فیلمهای آموزشی در باره مشاغل و نمایش آن به وسیله دستگاههای سیار و تخصیص بودجه برای معرفی مشاغل

• لزوم هماهنگی راهنمایی تحصیلی در وزارت آموزش و پرورش و مشاوره شغلی در مراکز خدمات اشتغال و کاریابی ضروری است.

• معرفی مشاغل و حرف مختلف به دانش آموزان و جویندگان کار از طریق ابزارهای مناسب امری ضروری است.

۳-۳ تشکیل شورای عالی اشتغال که بر اساس قانون برنامه دوم توسعه و با هدف هماهنگی دستگاههای مختلف در راستای ایجاد اشتغال در کشور ایجاد گردید، توجه مناسب به مقوله سیاستهای فعال بازار کار بویژه از طریق توسعه مراکز خدمات اشتغال (راهنمایی و مشاوره شغلی) نداشته است.

۴-۳ ماده ۸ مصوبه مورخ ۱۳۷۸/۲/۱۵ شورای عالی اداری در خصوص وظایف وزارت کار و امور اجتماعی در مبارزه با تكدی، این وزارت را موظف به شناسایی افراد مستعد و دارای توان کار که از طرف مجتمع اردوگاهی، کمیته امداد امام (ره)، بهزیستی و سازمان زندانها معرفی می شوند بر آموزش فنی و حرفه ای و اشتغال نموده است. راهنمایی و مشاوره شغلی ویژه افراد محروم، ناتوان، زندانی و نیازمند پژوهش و آموزش است.

۵-۳ در دستورالعمل نحوه اجرای آیین نامه اجرایی تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کشور، ضرورت راهنمایی شغلی و حرفه ای برای ایثارگران، فارغ التحصیلان دانشگاهها و زنان جهت سرمایه گذاری بخش غیر دولتی و راه اندازی طرحهای جدید (متناسب با نیاز بازار کار منطقه) آورده شده است.

• شرایط خاص اشتغال زنان، توجه ویژه ای را به امر راهنمایی و مشاوره شغلی زنان نیاز دارد.

۳-۶ با توجه به اهمیت مراکز خدمات اشتغال و کاریابی های غیر دولتی در کاهش هزینه های مبادله نیروی کار، آموزش و ارتقا بهره وری، لازم بود که انگیزه های مادی برای کارفرمایان جهت جذب نیروی کار مورد نیاز خود از این مراکز فراهم شود. تا از این طریق با راهنمایی و مشاوره شغلی کارفرمایان، اشتغال سریعتر و پایدارتری مهیا گردد. بر همین اساس قدمهای مقدماتی در برنامه سوم توسعه برداشته شد از جمله:

ماده ۴۹ قانون برنامه سوم که این گونه کارفرمایان را از تخفیف مالیاتی و معافیت سهم کار فرما برای بیمه نیروی کار برخوردار کرده است.

- ماده ۵۶ قانون برنامه نهم با ارایه وام های قرض الحسنه به کار فرمایان، آنها را تشویق به استخدام نیروی کار از مراکز خدمات اشتغال نموده است. همچنین در بند تبصره ۳ بودجه سال ۱۳۸۱، اولویت بکارگماری نیروهای جدید در زمان بهره برداری پروژه های دارای اعتبار از محل وجوه اداره شده و طرحهای سرمایه گذاری اشتغال را از میان بیکاران ثبت نام شده در مراکز کاریابی و ادارات کار و امور اجتماعی قرار داده است.

• استفاده از مزایا و منافع مراکز خدمات اشتغال و کاریابی ها و اجرای راهنمایی، و مشاوره شغلی نیازمند فرهنگ سازی و ایجاد زمینه های تشویقی است.

۷-۳ بند (و-۲) راه کارهای اجرایی بخش آموزش عالی برنامه سوم توسعه، وزارت علوم،

تحقیقات و فناوری را موظف کرده بود که با هماهنگی دستگاه های ذیربط، طرح جامعی به منظور «هدایت صحیح استعدادها به سمت اولویت نیازهای کشور» تدوین و برای تصویب حداکثر تا پایان شهریور ۱۳۸۰ ارایه نماید.

به منظور سنجش استعدادهای دانش آموزان و دانشجویان با روشهای علمی و هدایت آنان به رشته های تحصیلی مناسب با استعدادها و علایق با توجه به اولویت نیازهای کشور، اجرای این طرح با همکاری وزارت آموزش و پرورش، به سازمان سنجش آموزش کشور واگذار شده است.

• راهنمایی و مشاوره شغلی در انتخاب رشته تحصیلی برای داوطلبان ورود به دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی ضروری است.

۴- قانون نظام روانشناسی و مشاوره (مصوب ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی)

جدیدترین قانون مصوب در زمینه مشاوره به طور اعم، تشکیل سازمان غیر دولتی و مستقل نظام روانشناسی و مشاوره می باشد. هدف از تشکیل این سازمان بر اساس ماده ۲ این قانون عبارت است از:

۱- تلاش برای ارتقا سطح دانش روانشناسی و مشاوره

۲- حمایت از حقوق مراجعان به روانشناسان و مشاوران

۳- حمایت از حقوق صنفی روانشناسان و مشاوران

بر اساس ماده ۴ این قانون ((کلیه افرادی که حداقل مدرک کارشناسی ارشد معتبر از سوی وزارتخانه های علوم تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در یکی از رشته های روانشناسی و مشاوره می باشند، می توانند به عضویت این سازمان درآیند)). در ماده ۵ این قانون نیز ((مشاوران و روانشناسان برای هر گونه اشتغال در حرفه خود باید دارای پروانه سازمان باشند)).

تدوین نمایند و بویژه از طریق خدمات دولتی کاریابی، ارتباط نزدیکی بین راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای و اشتغال به وجود آورند، در این سیاستها باید به نیازها، امکانات و مشکلات شغلی در سطوح منطقه ای و ملی و... توجه شود.

• الزام کشورهای عضو به تدوین سیاست و برنامه های جامع در زمینه راهنمایی شغل و آموزش و حرفه ای

• ضرورت تعامل و یکپارچگی فرآیند راهنمایی و مشاوره شغل، آموزش حرفه ای و اشتغال

• توجه به ویژگیهای خاص مناطق در تدوین سیاستها و اجرای امور راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای (متناسب بازار کار منطقه)

در ماده ۲ برای دستیابی به اهداف مندرج در ماده ۱ هر عضو را موظف به ایجاد توسعه نظام های باز و منعطف در زمینه های آموزش عمومی، فنی و حرفه ای، راهنمایی تحصیلی و حرفه ای و آموزش حرفه ای به صورت رسمی و غیر رسمی نموده است .

در ماده ۳ به منظور توسعه و گسترش نظام راهنمایی حرفه ای و ارائه اطلاعات مستمر در باره اشتغال، اعضا موظف را به ارائه اطلاعات کامل و راهنمایی گسترده ای به کودکان، نوجوانان و بزرگسالان و افراد معلول کرده است.

• این اطلاعات و راهنمایی ها باید شامل گزینش حرفه، آموزش حرفه ای و امکانات آموزشی مربوط به آن باشد و نیز شامل موقعیت شغلی و آینده شغلی و امکان ارتقا، شرایط کار، ایمنی و بهداشت کار و دیگر وجوه شغل در بخشهای مختلف فعالیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در همه سطوح مسوولیت باشد. الزام همکاری با سازمانهای کارفرمایی و کارگری و سایر دستگاههای مرتبط در تدوین سیاستها و اجرای برنامه های راهنمایی حرفه ای و آموزش حرفه ای در ماده ۵ این مقاله نامه تاکید شده است.

• نگرش سه جانبه گرایی در راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای ضروریست.

و کارگماری واقعی متقاضیان را میسر سازند و بدین منظور باید:

• به ثبت نام متقاضیان شغل مبادرت ورزند و مهارت های شغلی، توانایی ها و تمایلات جسمانی حرفه ای آنها را نیز یادداشت کنند و تا سرحد امکان به آنها یاری دهند تا در صورت ضرورت از راهنمایی شغلی یا تعلیمات و کارآموزی های لازم نیز استفاده کنند.

• از کار فرمایان بخواهند که اطلاعات دقیق در باره مشاغل پیشنهادی در اختیار ادارات کاریابی قراردهند و در ضمن شرایط لازم برای احراز از این شغل ها را هم ذکر نمایند.

• کارگران جویای شغل را در صورتی که مهارت ها و توانایی های جسمانی آنها با مشاغل پیشنهادی همخوانی داشته باشد، برای احراز آن شغل ها یاری دهند.

در ماده ۸ این مقاله نامه، به تدابیر خاص برای جوانان توجه شده است:

• تدابیر و ترتیبات ویژه ای نیز باید برای جوانان جویای کار، در چار چوب فعالیت های ادارات کاریابی و کار گماری در زمینه راهنمایی و تعلیمات حرفه ای فراهم آید و به اجرا گذاشته شود.

در ماده ۹ این مقاله نامه لزوم تخصص و استقلال کارکنان ادارات کاریابی و آموزش مستمر آنها تاکید شده است.

• کارکنان ادارات کاریابی و مشاغل باید قبل از استخدام به طور جدی برای احراز شرایط و تخصص های لازم تحت تعلیم قرار گیرند.

۲- مقاله نامه شماره ۱۴۲

این مقاله نامه که در نشست شصتم کنفرانس عمومی (ILO) تصویب شد به بررسی نقش راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای در توسعه منابع انسانی می پردازد. موارد کاملا مرتبط با موضوع راهنمایی و مشاوره شغلی در این مقاله نامه به شرح زیر می باشد:

ماده ۱- هر یک از کشورهای عضو باید در زمینه راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای، سیاست و برنامه های کامل و هماهنگی را

• بر اساس این قانون می توان امیدوار بود که مساله مشاوره شغلی هم به طور اخص از لحاظ ارتقا سطح علمی، حقوق مراجعان و مشاوران و حقوق صنفی مشاوران مورد حمایت لازم قرار می گیرند .

• محدودیت قدرت تحصیلی ((حد اقل کارشناسی ارشد)) مانع بزرگی برای عضویت طیف عظیمی از فارغ التحصیلان و کارشناسان مشاوره در این سازمان می باشد .

• لزوم اخذ پروانه برای اشتغال به حرفه مشاوره به طور اعم و مشاوره شغلی به طور اخص با مقررات قبلی (مجوز دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی غیر دولتی) هم پوشانی و نقطه تلاقی دارند که می بایستی نسبت به شفافیت مقررات و اصلاح آنها اقدام نمود . از طرف دیگر تا قبل از تصویب این قانون، پروانه دفاتر مشاوره به طور اعم (خانواده، ازدواج و ...) از طرف سازمان ملی جوانان صادر می شده است.

ب) جایگاه خدمات اشتغال (راهنمایی و مشاوره شغلی) در مصوبات سازمان بین المللی کار

سازمان بین المللی کار (ILO)، که کشور ما نیز از اعضای با سابقه و فعال ان به شمار می رود، طی ۵ مقاله نامه به شماره های ۸۸ (مصوب ۱۹۴۸ - ۱۳۲۷)، ۱۴۲ (۱۹۷۵-۱۳۵۴)، ۱۵۹ (۱۹۸۲ - ۱۳۶۲) و ۱۶۸ (۱۹۸۸ - ۱۳۶۷) که به ترتیب به مسایل خدمات کاریابی، توسعه منابع انسانی، توانبخشی معلولان و توسعه اشتغال پرداخته است.

توصیه نامه شماره ۱۵۰ (۱۹۷۵ - ۱۳۵۴) نیز موضوع مشاوره شغلی را به تفصیل مورد بحث قرار داده است. البته کشور ایران تا کنون به هیچیک از این مقاله نامه ها ملحق نشده است.

۱- مقاله نامه شماره ۸۸

در ماده ۶ این مقاله نامه ادارات اشتغال و کاریابی باید چنان سازماندهی شوند که استخدام

۳- مقاله نامه شماره ۱۵۹

در بخش سوم این مقاله نامه به اقدامهایی برای پیشرفت توانبخشی حرفه ای معلولان در سطح ملی اشاره شده است.

● الزام آرایه خدمات راهنمایی شغلی، آموزش حرفه ای و کاریابی و اشتغال به معلولین.

۴- مقاله نامه شماره ۱۶۸

در ماده ۷ این مقاله نامه، هر کشور عضو موظف به تدوین سیاست معینی برای اعتلای اشتغال کامل، مولد و آزاد شده و تمام جوانب لازم آن از جمله تامین اجتماعی، خدمات کاریابی، تعلیمات حرفه ای و مشاوره شغلی را در اولویت قرار دهد.

۵- توصیه نامه شماره ۱۵۰

فصل سوم این توصیه نامه عمدتاً راهنمایی حرفه ای و نقش آن در توسعه منابع انسانی را مورد بررسی قرار داده است. این توصیه نامه در واقع مکمل مقاله نامه شماره ۱۴۲ می باشد.

از نظر این توصیه نامه، اطلاق صفت ((حرفه ای)) به کلمات ((راهنمایی و آموزش)) بدان معنی است که راهنمایی و آموزش قصد تشخیص و پرورش استعداد های انسانی جهت یک زندگی فعال و مولد و رضایت بخش بوده و در ارتباط با انواع مختلف آموزش، فرد را از لحاظ درک شرایط کار و محیط اجتماعی بهبود می بخشد. بطوریکه به صورت فردی یا اجتماعی بتواند در آرایه آموزشهای فوق موثر واقع شود.

اهداف مربوط به نقش راهنمایی شغلی و آموزش فنی و حرفه ای در توسعه منابع انسانی بر اساس ماده ۶ این توصیه نامه عبارتند از:

● تضمین اشتغال مولد و خود اشتغالی که مطابق استعدادهای و تمایلات شخصی بوده و تحرک حرفه ای را تسهیل کند.

● خلاقیت، تحرک و ابتکار به منظور حفظ و افزایش کارایی.

● حمایت از افراد در برابر بیکاری و یا از دست دادن قدرت کسب درآمد به دلیل نقصان مهارت.

● حمایت از افراد در برابر فشار مفرط بدنی و فکری طی اشتغال با آرایه آموزشهای ایمنی و بهداشت کار.

● مساعدت به افراد برای کسب رضایت شغلی، مشارکت اجتماعی و تبلور استعدادهای و مالا بهبود وضع زندگی.

مواد ۸ و ۹ این توصیه نامه به طیف گسترده ای از کسانی که باید از برنامه های راهنمایی و حرفه ای استفاده نمایند اشاره شده است.

● کودکان و نوجوانان برای انتخاب رشته تحصیلی و آموزش حرفه ای با توجه به استعداد و علاقه و امکانات و شرایط اشتغال.

● کسانی که از برنامه های آموزش حرفه ای استفاده می کنند.

● جویندگان کار، افراد جویای شغل بهتر و بیکاران.

● شاغلین به منظور اطلاع از امکانات و تسهیلات موجود برای بهبود شرایط اشتغال.

● آشنا سازی عموم مردم با فعالیت های مختلف اقتصادی (حفظ فرهنگ کار و منزلت همه مشاغل مورد نیاز جامعه).

● موسسات آموزش فنی و حرفه ای به منظور تاکید بر عدم انفکاک راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای در ماده ۱۰ توصیه شده است که راهنمایی حرفه ای به صورت انفرادی انجام شود بخصوص برای نوجوان و بزرگسالانی که

نیازمند مساعدت تخصصی جهت تشخیص استعداد های حرفه ای، قابلیت ها علائق خویش می باشند.

در ماده ۱۴ در زمینه ابزار و آزمایشات راهنمایی و حرفه ای نکات ارزنده ای آرایه شده است:

● آزمون ها متناسب با گروه های سنی، جمعیت و فرهنگ مربوطه بوده و قبلاً تایید شده باشد.

● آزمونها بطور مداوم و متناسب با شرایط و سبک زندگی، استاندارد شوند.

۶- جدیدترین توصیه نامه « آموزش و یادگیری مادام العمر*»

در کنفرانس عمومی سال جاری (ژوئن ۲۰۰۴) سازمان بین المللی کار به منظور اصلاح و تکمیل توصیه نامه شماره ۱۵۰، موضوع توسعه منابع انسانی از طریق آموزش و یادگیری مستمر را مورد تصویب قرار داد.

● در این توصیه نامه اذعان می دارد که آموزش، پرورش و یادگیری مستمر (مادام العمر) با توجه به علایق افراد، بنگاه ها و اقتصاد جامعه، در دستیابی به اشتغال کامل، محو فقر و رشد اقتصادی پایدار در جهان کمک می کند. یادگیری مستمر و مادام العمر در راستای کار شایسته** می باشد.

۷- حقوق بنیادین کار

مقاله نامه شماره ۱۱۱ (مصوب ۱۹۵۸) با هدف منع تبعیض در اشتغال و حرفه، از مقاله نامه اساسی سازمان بین المللی کار می باشد و کشورهای عضو (ایران نیز به این مقاله نامه پیوسته است) را متعهد کرده است که هرگونه مقررات قانونی و دستورالعمل را که با سیاست «تشویق برابری فرصت و رفتار در خصوص اشتغال و حرفه» ناسازگار است را لغو و اصلاح نماید. در خصوص اشتغال این سیاست ها با همکاری سازمانهای کارفرمایی و کارگری و زیر نظر یک مرجع ملی، و در خصوص راهنمایی و آموزش حرفه و خدمات کاریابی تحت هدایت چنین مرجعی باید تعقیب و رعایت گردد.

● جمع بندی مجموعه مقاله نامه ها و توصیه نامه سازمان بین المللی کار بین موارد زیر است: ● عدم تفکیک راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای

* Long lif learning

** Decent work

۱۱- آیین نامه اجرایی قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار به شکلی اصلاح گردد که علاوه بر التزام راهنمایی و مشاوره شغلی، موجب تشویق و انگیزه ای برای جویندگان کار، کارفرمایان و مدیران دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی غیر دولتی را فراهم آورد.

کلید واژه ها :

۱ راهنمایی و مشاوره شغلی، کاریابی و خدمات اشتغال، ۳ قانون اساسی، ۴ قانون کار، قانون برنامه، ۶ مقاله نامه ها و توصیه نامه های (ILO)

منابع و ماخذ

- ۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی _ با اصلاحات سال ۱۳۶۸
- ۲- قانون کار جمهوری اسلامی ایران _ مصوب ۱۳۶۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام
- ۳- مجموعه قوانین کار و تامین اجتماعی ۱۳۸۱- موسسه کار و تامین اجتماعی
- ۴- طرح راهنمایی و هدایت صحیح استعداد ها به سمت اولویت نیازهای کشور - سازمان سنجش آموزش کشور ۱۳۸۲- ۵- قانون بودجه سال ۱۳۸۰- سازمان برنامه و بودجه
- ۵- قانون بودجه سال ۱۳۸۰- سازمان برنامه و بودجه
- ۶- سپهری، محمدرضا- حقوق بنیادین کار- ۱۳۸۱- موسسه کار و تامین اجتماعی
- ۷- قانون بودجه سال ۱۳۸۱- سازمان برنامه و بودجه
- ۸- فرجادی، غلامعلی و همکاران - بررسی و ارزیابی عملکرد مراکز کاریابی کشور - ۱۳۸۱- موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی
- ۹- مقاله نامه ها و توصیه نامه های سازمان بین المللی کار - ۱۳۸۳- موسسه کار و تامین اجتماعی

شغلی و در خواست از مجلس شورای اسلامی و دولت برای تصویب قوانین و مقرراتی که موجب اجرای کامل و دقیق قانون اساسی در این زمینه گردد.

۴- تهیه آیین نامه ای جامع برای ماده ۱۱۹ قانون کار جمهوری اسلامی ایران و تشریح دقیق ابعاد و مسوولیت های مراکز خدمات اشتغال و امر مهم مشاوره و راهنمایی شغلی، از جمله اینکه در کلیه مراکز خدمات اشتغال، مراکز آموزش فنی و حرفه ای و آموزشگاههای آزاد حرفه ای و دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی غیر دولتی حتماً از خدمات کارشناسان مشاوره استفاده شود.

۵- با توجه به بحران اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی، از ظرفیت های موثر راهنمایی و مشاوره شغلی به خوبی بهره برداری شود و بویژه مساله کارآفرینی تعقیب گردد.

۶- لزوم تخصصی شدن مراکز کاریابی و در نتیجه ضرورت تجهیز منابع انسانی این مراکز بویژه در مقوله راهنمایی و مشاوره شغلی نیازمند بررسی و تدوین دستور العمل و طرح تیپ می باشد.

۷- تشویق های لازم و مفید برای کارفرمایان و بنگاه های اقتصادی در استفاده از خدمات راهنمایی و مشاوره شغلی در مراکز خدمات اشتغال و دفاتر مشاوره و کاریابی غیر دولتی همچون مواد ۴۹ و ۵۶ قانون برنامه سوم توسعه استمرار یابد.

۸- طرح جامع « هدایت صحیح استعداد ها به سمت اولویت نیازهای کشور، هر چه سریعتر و با همکاری همه دستگاه های ذیربط به دولت ارایه گردد.

۹- جایگاه مناسبی برای راهنمایی و مشاوره شغلی در قانون نظام مشاوره و روانشناسی تعریف گردد تا حقوق ذینفع آن رعایت شود .

۱۰- الحاق کشور مان به مقاله نامه های مرتبط با موضوع راهنمایی و مشاوره شغلی، الزامات بین المللی را نیز برای استقرار نظام مطلوب و مشاوره شغلی در کشور بیشتر می نماید.

- گروههای مختلف نیازمند به راهنمایی و مشاوره شغلی و ضرورت تخصص های مربوط
- آموزش مادام العمر و مستمر
- نظارت مرجع ملی در مقوله کاریابی و اشتغال
- ضرورت تدوین سیاستها و برنامه ها هماهنگ و مکمل اشتغال و آموزش حرفه ای

نتیجه گیری و

ارایه پیشنهادات:

۱- اشتغال به عنوان یکی از اصلی ترین نیازهای بشر، امروزه به عنوان مساله ای پیچیده و در میان صاحب نظران علوم مختلف اقتصادی، اجتماعی، روانشناسی و مشاوره، مدیریت و... مطرح می باشد. ساز و کارهای خاص آن و وظایف حکومت و مردم در این عرصه در کشور ما به خوبی روشن نمی باشد. لذا لازم است مراکز خدمات اشتغال، مراکز فنی و حرفه ای، مجموعه حرف و مشاغل موجود مورد نیاز، دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی غیر دولتی و سایر نهادهای مسوول به عموم مردم معرفی و تشویق به استفاده از خدمات این مراکز نماییم. صدا و سیما، جراید و ... در این امر مسوولند.

۲- علیرغم سابقه حدوداً ۵۰ ساله فعالیتهای وزارت کار و امور اجتماعی، در ارایه خدمات کاریابی، مشاوره و راهنمایی شغلی و آموزش حرفه ای نیازمند تحقیق و استفاده از تجارب سایر ملل هستیم. نا هماهنگی های موجود در ساختار سازمانی (جدایی حوزه اشتغال از آموزش فنی و حرفه ای)، کمبود ارتباط در زمینه راهنمایی تحصیلی توسط آموزش و پرورش و مشاوره شغلی در مراکز کاریابی و آموزش فنی و حرفه ای و... نیازمند بررسی دقیق ارایه راه کارهای مناسب می باشد. متأسفانه در سالهای گذشته دانشگاهها در زمینه تربیت متخصص مشاوره شغلی و انجام تحقیقات لازم در این عرصه، فعالیت های قابل توجهی نداشته اند.

۳- بهره گیری از ظرفیت های موجود در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در امر توسعه خدمات اشتغال و راهنمایی و مشاوره